

ÖZÜRLÜLER VAKFI

BASIN BÜLTENİ

14.06.2019

KENDİ KADERİNİ TAYİN VE ÖTANAZİ TARTIŞMALARI

Yaşama hakkı bütün bireyler açısından, uluslararası bildiri ve sözleşmeler yanında Anayasa tarafından koruma altına alınmış en temel haktır (Ay. m. 17/1).

Ancak günümüzde tedavisi mümkün olmayan bir hastalığa sahip olması ve bu hastalığı sebebiyle fiziksel veya duygusal olarak ıstırap çeken bir bireyin, kendisinin veya onunla ilgili karar vermeye yetkili kişi yahut da kurumun bu konuda bir talebinin, izin ya da onayının olması halinde yaşama hakkına bir müdahalede bulunulup bulunulamayacağı; daha doğrusu bu anlamdaki aktif, pasif yahut da dolaylı bir tıbbi müdahalenin, yani ötanazi'nin hukuka uygun kabul edilip edilmeyeceği tartışılmaktadır.

Günümüzde ötanazi, sadece kanser hastalıkları gibi hastalığının son evresinde olan ve ağır fiziksel ıstırap içerisinde olan kişilerin yaşamlarının sona erdirilmesiyle sınırlı olarak ele alınmamakta; bütün vücudunun felçli olması gibi tedavisi mümkün olmayan hastalığı sebebiyle hayatını kendi başına idame ettiremeyen, hayatını bu şekilde devam ettirmek istemeyen ve bu sebeple duygusal ve/veya fiziksel yoğun ıstırap içinde olan yahut da koma, ileri derecede Alzheimer gibi hastalıkları sebebiyle ölme isteğini kendisi açıklayamayan hastalar açısından da gündeme gelmektedir. Yani hastanın sadece fiziksel anlamdaki ıstırabına son vermek için değil, hayatını kendi başına devam ettirememesi sebebiyle duygusal anlamdaki ıstırabına son vermek için de uygulanıp uygulanamayacağı ötanazi kapsamında ele alınıp tartışılmaktadır.

Kökeni Yunancaya dayanan ötanazi (euthanasie) kelimesi, kolay, acısız ve/veya güzel ölüm anlamını taşımaktadır. Öğretideki ötanazi tanımları genellikle, bir hekimin belirli koşulların varlığı halinde bir hastanın hayatına icrai hareketle son vermesi şeklindeki "aktif" ötanaziye ilişkindir. Ancak günümüzde aktif ötanazi dışında hekimin, hastanın ihtiyacı olan tedaviyi gerçekleştirmemesi (pasif ötanazi) yahut da hastanın ağrılarını dindirmeye yönelik tedavinin hastanın hayatını kısaltması (dolaylı ötanazi) halleri de ötanazi kavramı içerisinde ele alınmaktadır. Hatta hastanın ölümünü gerçekleştirecek ilacın hekim tarafından reçeteye

yazılması veya ilacın hazırlanarak hastaya teslim edilmesi şeklindeki hekim yardımlı intihar eylemleri de bu bağlamda ele alınmaktadır.

Ötanazi hak ve uygulaması değişik ülkelerin kanuni düzenlemeleriyle günden güne yaygınlaşırken, konuya ilişkin tartışmalar bilim dünyasında da devam etmektedir. Konu, yapılan başvurular üzerine İnsan Hakları Avrupa Mahkemesinde yaşam hakkı bağlamında kararlara konu olmuştur.

Prof Dr Ali Kemal Yıldız
Kamu Hukuku